

Tositarina Byrokratia Suomesta

Joka sana on totta – kevyt sarkasmi tosin on allekirjoittaneelle ominaista.

By Pasi Törmälä

Kirjoituksellani en ota kantaa siihen, onko aselaki hyvä vai huono, onko poliisi toiminut asianmukaisesti vai asiattomasti tai onko allekirjoittanut mahdollisesti toiminut moitittavalla tavalla. Tämä on vain tositarina sellaisena kuin sen itse näin ja jouduin kokemaan. Jokainen lukija voi vapaasti muodostaa oman mielipiteensä lukemansa perusteella.

Syyskesästä 2015 alkoi näyttää siltä että isäni Matti Törmälä ei tule toipumaan ennalleen suurehkon operaation jälkeisistä komplikaatiosta. Hänen hallussaan oli useita urheilu- ja metsästysaseita, joista osaan päätin anoa hankintaluvat ja edelleen hallussapitoluvat vielä hänen eläessä.

Hakuprosessi osoittautui kuitenkin varsinaiseksi seikkailuksi, koska en ollut käynyt soveltuvuustestissä enkä haastattelussa (itseasiassa en koskaan), joka on vaatimus, jotta voi saada luvan urheilupistoolille. Hallussapitolupia minulla oli jo entuudestaan niin pistooleihin kuin metsästysaseisiin.

Aluksi soitin Järvenpään poliisilaitokselle kysyäkseni neuvoja, miten asiassa kannattaisi edetä, jotta välttyttäisiin turhilta ongelmilta. Soittooni kyllä vastattiin, mutta soitin väärään aikaan ja kysymyksiini ei suostuttu vastaamaan (aseasioissa voi soittaa vain ti ja to klo 9-11). No uusi yritys oikean aikaan, sain neuvot ja jopa onnistuin kun vaatimalla vaadin, että lupahakemusten jättäminen ja testaus/haastattelu pitäisi hoitua samalla kertaa (säästyisi 100 km ajoa).

Ohjeeksi sain, että yhdelle hakulomakkeelle pistoolit ja toiselle lomakkeelle metsästysaseet. Minulla oli jo rinnakkaislupa kaikkiin aseisiin, joihin nyt siis jouduin hakemaan hankintalupaa saadakseni niihin hallussapitoluvan. No, päästyäni aikanaan poliisilaitokselle, oli virkailijan ensikommentti että minun pitää tehdä hakemukset uudestaan, yksi ase per hakemus. Siihen totesin, että en muuten tee, koska olen toiminut minulle annettujen ohjeiden mukaisesti. Paikalle haettiin siis vanhempi virkailija, joka totesi että asia ok ja hakemukset saatiin kahdella yrittämällä tehtyä virallisille hankintaluvan hakemuslomakkeille. Ensi yrittämällä niistä jäi merkittämättä lupanumerot, koska olin pyytänyt, että hakemuksista on käytävä ilmi, että kyse on tietyistä aseista. Luvat olin antanut heti alussa virkailijalle. Hakemuksia siis tehtiin 12 kappaletta joista kuusi (6) meni roskiin. Kuuden (6) hankintalupa-anomuksen kirjaamiseen saatiin aikaa kulumaan yksi tunti.

Sitten testaus/haastattelu. Testistä ei sen enempää, kait niillä hullu saadaan erotettua täysjärkisestä?? Haastattelu itsessään meni suunnilleen tähän malliin:

Pitäisi siis saada aseita hankittua? Joo, tarkoitus saada isäni hallussapitoluvilla olevat aseet siirrettyä itselleni.

Mitä aiot niillä aseilla tehdä? Ampua.

Missä? Ampumaradalla ja metsästysaseilla metsästä.

Oletko jonkun seuran jäsen? Joo, jäsenenä kahdessa ampumaseurassa ja yhdessä metsästysseurassa.

Oletko harrastanut ammuntaa yli 2-vuotta? Olen, suunnilleen 40 vuotta ja kilpaillutkin.

Voitko todistaa ? Voin, tässä on mappi tuloksia, lehtileikkeitä, ampumalisenssi ja tuomarikortti jne...(mitään näistä dokumenteista ei haastattelun aikana haastattelijan toimesta katsottu)

Eikun sinulla pitää olla ampumakouluttajan lausunto? Ai se, joo kyllä semmonenkin löytyy - annoin todistuksen.

Niin, tämä sinun olisi pitänyt antaa pyytämättäkin haastattelun alussa, totesi konstaapeli. Pahoittelin etten tiennyt asiasta, koska olin haastattelussa ensimmäistä kertaa.

Oletko suunnitellut itsemurhaa ? En

Oletko koskaan ollut niin masentunut, että olisit ajatellut tehdä itsemurhan? No en sitäkään

Oletko ajanut ylinopeutta ? Olen (eka kerran haastattelijä sai a-haa elämyksen ja virkistyi silminnähdessä)

Milloin ja saitko rikesakon vai päiväsakon? En kumpaakaan

Miten niin, juuri sanoit että olet ajanut ylinopeutta ? Juu, sitähän sinä kysyit, et sitä että olenko saanut sakkoja. Varmaan jokainen meistä ajaa joskus ylinopeutta epähuomiossa - niin minäkin, mutta en ole saanut sakkoja ainakaan yli 15 vuoteen. Ja muuten, mitä tällä kysymyksellä on tekemistä aseiden ostoluvan saamisen kanssa? Siihen konstaapeli totesi, että tarkoitus saada kuva henkilön lainkuuliaisuudesta. Kysyin vielä jatko kysymyksenä että, moneltako on jäänyt saamatta hankintalupa ylinopeussakkojen takia – en saanut vastausta.

Oletko saanut rangaistuksia muista rikoksista ? No en.

Käytätkö huumaavia aineita ? Käytän (ja taas haastattelijä virkistyi ja kynä teki merkintöjä lomakkeeseen)

Mitä huumeita ? Siis en huumeita, mutta eikös olut, viini ja mallasviskikin ole huumaavia aineita, niitä käytän.

Juotko usein, milloin olit viimeksi kännissä? Viikottain, pullo olutta sauna jälkeen, viiniä hyvän päivällisen yhteydessä ja lasillinen hyvää mallasviskiä kruunaa työviikon, tosin en muista milloin olisin ollut kännissä – varmaan joskus opiskeluaikoina.

Ja näin keskustelu jatkui kokonaisuudessaan noin 20 min, kyseli mm. että mitäs vaimo tykkää siitä että minulla on aseita. Siihen totesin että ne tuli myötäjäisinä jo naimisiin mennessä vuonna -86.

Haastattelun ajan konstaapeli teki merkintöjä paperiin. Noustessani pöydästä päätin vilkaista paperia. Selväkielistä tekstiä siitä ei löytynyt, mitä nyt hymiöitä, palloja, epämääräisiä koukerota jne. Kyseessä taisi olla se lukutaitoinen poliisi ??(hyi hyi nyt meni alatyylin puolelle – kirjoittajan huomio). Eli mitään dokumenttia siitä, mitä olin haastattelun aikana puhunut ei ole olemassa, paitsi siis nuo koukerot ja pallukat paperilla. Ehkäpä kyseinen konstaapeli tarvittaessa voi niistä muodostaa selväkielisiä lauseita. Olen haastatellut palkatakseni satoja ihmisiä työurani aikana – tiedän siis jotain arvioivasta ja tarkoitushakuisesta haastattelutekniikasta. Nyt tiedän millainen on löysä, laiska ja ei vois vähempää kiinnostaa tyylinen haastattelu. Hitto mikä esitys – en muuta sano !!

No hankintaluvat tulivat aikanaan ja tarkoitus oli saada niihin isäni allekirjoitukset luovuttamisesta, mutta valitettavasti hän menehtyi ja nimet hakemuksiin jäivät saamatta. Piti siis odottaa että perunkirjoitus valmistui ja sen lisäksi, koska ositusta ei vielä tehty, tarvitsin kuolinpesän osakkailta

hyväksynnän jolla kuolinpesän omistuksessa olevat aseet voidaan siirtää minulle (poliisin vaatimus: perukirjan kopio ja kuolinpesän osakkaiden allekirjoittama hyväksyntä aseiden siirtymisestä allekirjoittaneelle). Tarkistutuin hyväksyntädokumentin vielä lakimiehellä, varmuuden vakuudeksi. Prosessin kanssa meinasi tulla hieman kiire johtuen hankintalupien 6kk:n voimassaolon päättymispäivän lahestyessä.

Paperit kunnossa, eikun varaamaan aikaa aseiden näyttöön. Ohje sähköisessä varausjärjestelmässä on että aikavaraus per ase. Haaste oli löytää kuusi (6) aikaa peräkkäin, mutta löytyihän se kun tarpeeksi kaukaa tulevaisuudesta haki vapaita aikoja. Sain tietysti jokaisesta kuudesta varauksesta erikseen vahvistuksen sähköpostiini ja tekstiviestit.

Menin siis varauksen mukaisesti Järvenpään poliisilaitokselle samaan paikkaan Aseluvat osastolle, jossa kävin jo haastattelussa ja testissä. Olin muuten ainoa, joka istuskeli odotustilassa aselaukkuineni. Ohitseni käveli pari kertaa mieshenkilö, ei muuta. Aika kului ja mitään ei tapahtunut, kunnes puhelin soi n 7 minuuttia jälkeen ensimmäisen aikavarauksen aloitusajan. Vastasin – täällä konstaapeli xx kysyen että tiedätkö missä minun pitäisi nyt olla? Vastasin että kyllä ja että istun täällä Aseluvat osastolla. Olin kuulemma väärässä paikassa. Pitäisi mennä A-rappuun. Kysyin ohjetta mistä sen löydän ja raahasin aselaukut ja kassit siis A-rappuun. Siellä minua odotti närkästynyt konstaapeli – itseasiassa se sama henkilö, joka oli kävellyt ohitseni aseksia väistellen pari kertaa - siis siellä väärässä paikassa. Totesi minulle että kannattaisi lukea varausvahvistus niin osaisitte tulla oikeaan paikkaan. No, aseet pöydälle ja kaivoin esille kännykkäni ja näytin kuusi saamaani viestiä. Yhdessäkään ei sanottu muuta kuin osoite: Mannilantie 26. Totesin että luonnollisesti tämän perusteella menin tietämäni paikkaan, jossa olin jo ennenkin käynyt lupa-asioissa ja testissä. Siihen konstaapeli totesi että olisi kannattanut lukea myös se kirje, jonka olen varauksista saanut. En ole saanut kirjettä totesin, olen asioinut sähköisesti, joten olen saanut vain tämän tekstarin+sähköpostit, joissa on tämä samaa - siis vajaavainen tieto. Siihen konstaapeli vain tuhahti jotain epäselvää ja pyysi ekan asean tarkastettavaksi. Jokainen ase purettiin atomeiksi, mm revolverin lisäpainot irroitettiin jne. jne. Sain jopa ”isällisiä” ohjeita että revolverin painot kannattaisi aika-ajoin irroittaa ja putsata niiden alle mennyt töhnä. Ei siitä sen enempiä – mitähän se poliisi teki sillä säästyneellä tunnilla, joka varauksista jäi käyttämättä?

Seikkailu jatkuu. Kuolinpesässä oli myös .38 kaliberin taskuase. Sille piti löytää ostaja, ettei tarvitsisi tuhota hyvää uutta vastaavaa asetta (poliisilta kun kysyin neuvoa luvan saamiseksi, kommentti oli ”älä unta näe että saisit siihen luvan”). Myynti onnistui ja sain tositteen asean luovuttamisesta. Kuolinpesästä tosin löytyi vielä yksi erikoisase – nallilukkoinen revolveri jostain 1800 luvulta, jonka isäni oli vaihtanut 40-luvulla pikkupoikana johonkin tavaraan. Ase oli ollut poikien rosvo/pollari leikeissä ja itsekin muistan sillä lapsena leikkineeni. Jostain syytä isäni oli vuonna 1998 poliisin suosituksesta rekisteröinyt asean ja siten se oli hallussapitoluvan alainen ase. Havahduin asiasta vasta kun poliisilta tuli 5 kuukautta kuoleman jälkeen kirje jossa ilmoitettiin, että kyseisen asean osalta pitäisi toimia tarjottujen eri vaihtoehtojen mukaisesti.

Otin jälleen yhteyttä poliisiin kysyäkseni neuvoa (siis siihen oikeaan aikaan ti klo 9-11) ja varasin myös näyttöajan (sen tein taas sähköisesti, ja edelleen vahvistus ei sisältänyt tietoa tarkastupaikasta). Menin siis jälleen poliisiasemalle (tälläkertaa suoraan oikeaan paikkaan) ajatuksella saada kyseinen ase pois luvulta tuon 1890 pykälän mukaisesti. Ensimmäinen virhe: Poliisi totesi heti, että ase on luvaton – miten niin luvaton tässä minulla on sen hallussapitolupa. Poliisi totesi että lupa lakkasi olemasta voimassa sillä hetkellä kun luvanhaltija kuoli. Pyysin anteeksi epätarkkaa artikulointiani ja totesin, että siitä

huolimatta toivottavasti hän ymmärtää mitä yritän hänelle selittää. Esitin siis asiani ja kerroin että asiantuntijalta saamani lausunnon mukaan tällaisia aseita ei ole tehty vuoden 1890 jälkeen, joten ase ei tarvitse lupaa. Tarkka syytä siihen miksi isäni oli vuonna 1998 rekisteröinyt aseeseen en tiedä. Poliisi totesi että minun pitää pystyä todistamaan aseeseen valmistusajankohta. Sain, että asetyyppi itsessään sen jo todistaa. Ei riitä sanoi poliisi. No miten saisin sen sitten hallussapitoluvalle? Sain luennon siitä miten pistoolille saadaan lupa kuulumalla ampumaseuraan, soveltuvuudesta, jne jne. (sain väliin tietäväni vaatimukset erittäin hyvin, mutta luento jatkui) ja että minun pitäisi osoittaa aseelle käyttötarkoitus. Haloo!!!, osoittaa käyttötarkoitus aseelle, jolla ei voi ampua (ase tosin ei täytä deaktivoinnille säädettyjä määräyksiä) ja johon ei saa edes patruunoita. No vaihtoehdoksi jäisi sitten anoa lupa aseelle, jolla on muistoesine status. No senkin vaihtoehdon läpimeno mahdollisuus jäi epäselväksi, koska en pystyisi osoittamaan aseelle mitään historiallisesti huomattavaa merkitystä. Tosin poliisi totesi, että joku henkilö xx oli jäänyt eläkkeelle, joten nyt saisin ehkä helpommin muistoesine perusteella luvan (hetkinen, siis lakia voidaan tulkita ja luvan saanti riippuu asiaa käsittelevästä poliisista ??). Kolmanneksi vaihtoehdoksi jäi hankkia todistus siitä, että ase on valmistettu ennen vuotta 1890. Päätin edetä tämän vaihtoehdon mukaisesti. Lopuksi poliisi totesi, että ase jää poliisin haltuun, koska se on luvaton. Sain, että ei käy. Ase voi olla laillisesti kuolinpesän hallinnassa 6 kuukautta, ja että sitä aikaa on vielä jäljellä kuukauden verran (poliisi kysyi milloin isäni oli kuollut ja sormia hyväksikäyttäen päätyi laskennassaan tulokseen että aikaa on kuukauden verran jäljellä). Sain aseeseen mukaani.

Otin uudelleen yhteyttä asiantuntijaan ja sovin, että vien aseeseen vielä hänelle tutkittavaksi. Aseesta löytyi leima, joka kiistattomasti osoitti, että ase on valmistettu ennen vuotta 1890, itseasiassa ennen vuotta 1877. Asiantuntija kirjoitti todistuksen, että ase täyttää lain vaatimukset aseesta, jolle ei vaadita hallussapitolupaa aselain 19§ mukaisesti. Eikun hakemaan todistus (ja ase) edelleen poliisille toimitettavaksi.

Otin uudemman kerran yhteyttä poliisiin varmistaakseni, että minun ei enää tarvitse mennä poliisilaitokselle viemään todistusta, vaan voisin lähettää sen postitse. Näinhän minut oli ohjeistettu siinä tapauksessa että haen sille lupaa historiallisesti merkittävän statuksen perusteella. Aseen tiedot ja kuten poliisi silloin sanoi – merkintä siitä että asetta ei enää tarvitse tuoda näytettäväksi - kirjattiin aserekisteriin. Ohjeeksi soitettuani sain, että todistuksen lähettäminen (tai sen kopio) riittää ja että mieluiten myös liittää mukaan vanha hallussapitolupa. Ohjeistivat myös jättämään kopion todistuksesta itselleni.

Vahvasti näyttää siis siltä, että seikkailu on päätöksessään ja voin hyvillä mielin aloittaa valmistautumisen ulkorata-kauteen.

Ai niin, tarkennuksena vielä ajanjakso, jolle tarina ajoittuu. Seikkailu alkoi elokuussa 2015 ja päättyi tältä erää maaliskuun 2016 lopussa.

Lyhyt yhteenveto projektista. Asun Klaukkalassa ja poliisilaitos on siis Järvenpäässä koska Nurmijärven asemalla ei enää hoideta lupa-asioita:

- Ajokilometrejä (poliisilaitoksella ja asiantuntijalla käynnit): 610 km
- Menetetty työaika: 14 tuntia
- Kustannukset, en viitsi edes laskea !